

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Навчальна дисципліна

Філософські засади наукового пізнання

Рік навчання 1й, семестр 1й

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	В Культура, мистецтво, гуманітарні науки
спеціальність	В11 філологія
освітня програма	В11 Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	іноземних мов
Форма навчання	очна/ заочна

ПИСЬМОВИЙ ІСПИТ

Платформа LSM Moodle.

Вид діяльності «есе».

Завдання: *Дайте розгорнуту відповідь на два рандомних питання.*

Матеріал – повний зміст курсу.

Обсяг 2000 – 2500 знаків кожна відповідь.

Загальний час виконання 80 хвилин.

Кількість балів за одну відповідь - 20, за дві письмові відповіді – максимум 40 балів.

Рандомні питання

1. Що таке філософія? Проблема визначення предмета і місця філософії.
2. Філософська проблематизація людського буття. Філософування як запитування людини про саму себе.
3. Філософія як «духовні справи».
4. Як можлива філософія? Філософія як співможливість істин.
5. Філософські засади університетської освіти/науки.
6. Філософія та епістемологія.
7. Грецька філософія як оволодіння космосом (натурфілософія і космологія від іонійських шкіл до пізніх стоїків).
8. Формування раціоналістичних пізнавальних практик. Природа і роль античного раціоналізму в становленні західного мислення.
9. Філософія в структурі античного суспільства: політичний і педагогічний вимір філософії.
10. Методологія науки як рефлексія методів.
11. Сучасний методологічний редукціонізм: антропологізація науки.
12. Верифікація як наріжна методологічна вимога з боку позитивізму до наукового знання, емпірична та логічна верифікація.

13. Соціокультурна обумовленість наукового знання в постпозитивістських побудовах: принцип фальсифікації К. Поппера та методологічного анархізму П. Феєрабенда.
14. Сучасні філософсько-методологічні проекти науки, раціональності і знання.
15. Структуралізм як альтернатива гуманітаризації і прагнення повернути гуманітарному знанню статус науковості.
16. Методологічні стратегії сучасної аналітичної філософії (Л. Вітгенштейн, Б. Рассел, Дж. Мур, В. Куайн).
17. Рефлексія методології гуманітарних наук. Номотетичні та ідеографічні науки.
18. Методологічний зсув від відкриття законів суспільства до «виробництва соціального» (К. Вольф, його «конструювання» (П. Бергер, Т. Лукман) та «генеалогії» (М. Фуко).
19. Методологічні програми гуманітаризації соціального знання: культурцентризм, аксіологізація, діалогізм.
20. Філософема трансцендентального суб'єкта як основа філософування класичного Заходу
21. Феноменологія: концептуальний порядок, метод, операційність
22. Феноменологічні дивергенції (філософія, релігійний досвід, влада і політика, мова і висловлювання, культура і символічні практики).
23. Фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеггера. Основні проблеми і концепти.
24. «Лінгвістичний поворот» (linguistic turn). Три стежки лінгвістичного повороту (герменевтика, лінгвістичний структуралізм, аналітична традиція).
25. Герменевтична перспектива у філософії: від класичної герменевтики німецької історичної школи до філософської герменевтики Г.-Г. Гадамера.
26. Герменевтика та деконструкція (Гадамер–Дерріда).
27. Лінгвістичні підстави структуралістської методології (Ф. де Соссюр, Е. Бенвеніст, К. Леві-Строс)
28. «Твір», «текст» і «інтертекст» (Р. Барт)
29. Генеалогічний метод, археологія знання М. Фуко.
30. Робота символічної структури (Ж. Дельоз)
31. Наратологія: філософія, історія та література.
32. Деконструкція, деконструктивізм.
33. Соціальні онтології і специфіка соціальних закономірностей.
34. Загальна характеристика розвитку суспільства: культура, політика, економіка. Типологія суспільств: архаїчне, класичне, модерне і постмодерне суспільство.
35. Інтерпретації сучасного суспільства. Модерн. Модерн 1. (Post)Модерн 2.
36. Дебати елітистів та плюралістів в сучасній демократичній теорії.
37. Радикальна демократична критика ліберальної демократії (Ю. Хабермас та Ш. Муфф).
38. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна. Динаміка циклів світової гегемонії.

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада

..... червня 2025 року, протокол № ____

Завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада

Олег ПЕРЕПЕЛИЦЯ